

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 243.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365362752/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

Ingemanns stil som udpræget skriftsproglig. Men i forhold til megen anden samtids litteratur er stillet gennemgående jævnt, og i replikkerne har han ikke spændent truffet det talte sprogs tone. Næstes kan det dog ikke, at det skulle blive H.C. Andersen og ikke Ingemann, der som den første gennemført fornaede at fæstholde talens friskhed og charme i skrift.

Vurderingerne af Ingemanns eventyr og fortællinger

Modtagelsen af Ingemanns kortprosasamlinger var blandet. Af *Eventyr og Fortællinger*, 1820, kender Erslevs *Førfatter-Lexicon* slet ingen danske anmeldelser. *Noveller*, 1827, er kun anmeldt i *Kjøbenhavnsposten* (18/4), der roser samlingen, men i meget almindelige vendinger. Der blev også kun til én, ganske kort omtale af *Varulven, Den levende Døde, Corsicaneren*, 1835, og den er ikke elskværdig. Ingemanns fortællinger sammenlignes her med hverdagshistorierne (af fru Gyllembourg), hvis »sædvanlige Charakterer tagne fra det Liv, hvori vi Alle leve og døes» sættes langt højere end Ingemanns »sunderlige Drommetoner» (*Kjøbenhavnspostens søndagstillæg, Søndagsblad*, 12/4 1835). I 1847 har *Kjøbenhavnsposten* (7/12) skærpet tonen; det er interessant, at det, anmelderen af *Nye Eventyr og Fortællinger* især værnes ved, er fortællingernes »Halvhed», at de hverken vil give en naturlig eller en overnaturlig forklaring på begivenhederne; i det hele taget er dæmonien malplaceret i hverdagslivet. Det er altså den fantastiske fortælling, denne anmelder vurderer så lavt – om end han beskriver den præcist. Også *Flyve-Postens* overvejende positive recension (14/12) har svært ved at acceptere Ingemanns foretrukne kortprosaen; selv om fortællingerne, f.eks. *De fortryllede Fingre*, rummer megen »syndig Følelse og skøn Phantasi», havde det dog været bedre, om de havde valgt side og været enten eventyr eller noveller. *Fire nye Fortællinger* er iflg. Erslev kun anmeldt i *Kjøbenhavnsposten* (12/9 1850), og dér levnes ikke Ingemann megen ære for samlingen; igen er det, der støder, konflikten mellem »det romantiske Sværmeri» og »Reflexionen».

I Tyskland og Sverige var der interesse for Ingemanns kortprosasamlinger, men mest for de tidlige. *Eventyr og Fortællinger* oversattes hele tre gange til tysk, selv om modtagelsen af dem var blandet; især

dadledes Ingemann for sin afhængighed af Hoffmann. *Noveller* oversattes i sin helhed til svensk, *Vandløbet, Den levende Døde, Corsicaneren* til tysk, karakteristisk nok af digterkollegaen Fouqué, der i denne periode ligesom Ingemann herhjemme almindeligvis regnedes for en håbløst antikveret romantiker. Af de senere samlinger oversattes i samtiden kun enkelte stykker.

Ingemann svarede ikke offentligt på den bløde danske kritik af kortprosasamlingerne. I sine breve kommenterede han dem selvfølgelig, og en enkelt gang bliver forsvaret for det såkaldt overnaturliges inddragelse i det virkelige liv begrundet i Ingemanns hele livsanskuelse (*Breve til H.C. Andersen* s. 313f). Her formulerer han sin bekendelse til den »Livspoesie, der lader alle Verdner og Naturer flyde sammen i en ubegrænset Heelhed« – en ægte romantisk tanke, som det godt kan virke overraskende at finde så sent som i 1847, hvad Ingemann selv var klar over. Men han fastholdt sin romantiske protest midt i biedermeieridyllen.

I litteraturen om Ingemann har hans kortere fortællinger og eventyr meget længe fået en noget stedmoderlig behandling; de omtales som regel meget kort og ofte lidt nedladende. Denne behandling kan skyldes, at de fantastiske fortællinger i særlig høj grad modsiger billedet af Ingemann som den barnligt naive digter, der havde sin styrke i morgen- og aftensangene for børn og i de historiske romaner, der efterhånden blev regnet for dreugebøger. De voldsomme sammenstød mellem hverdagslivet og den oftest demoniske ånderverden passer heller ikke med opfattelsen af den danske guldalderlitteratur som gennemgående »sund« og velafbalanceret, fjernt fra farlige ekstremer (i modsætning til den tyske romantik, hvorfra den havde sit udspring). Først i de senere år er Ingemanns korte prosafortællinger gjort til genstand for udførlige behandlinger, der især har interesseret sig for de fantastiske fortællingers fremstilling af den splittede personlighed og deres tvivl om virkelighedens egentlige beskaffenhed.

Tekstform

Ingemanns eventyr og fortællinger optrykkes her efter de forskellige originaludgaver. Kun til *Den Fremmede* og *Pulcinellen* er der bevaret manuskripter af Ingemann selv; de findes begge på Det kongelige